

Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2024

Kunnanhallitus 16.09.2024 § 157
324/02.05.01.01/2024

Valmistelija

kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen, henri.ruotsalainen@lapinlahti.fi, 040 488 3011

Kunnan valtionosuutta voidaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 27 §:n mukaan korottaa hakemuksesta harkinnanvaraisesti valtion talousarvion rajoissa, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavia toimenpiteitä. Toimenpiteet aikatauluineen ja euromääräisine vaikutuksineen on esitettävä valtionosuuden korotusta koskevassa hakemuksessa. Jos toimenpiteitä ei ole päätetty hakuajan loppuun mennessä, on hakemukseen merkittävä se, milloin valtuusto käsittelee ne ja mitkä toimenpiteet ovat.

Lapinlahden kunnanhallitus on 18.9.2023 § 192 päättänyt aloittaa talouden tasapainotustyön ja asettanut mm. talouden tasapainottamisohjausryhmän, jolla on oikeus antaa velvoittavia määräyksiä kunnan toiminnasta talouden tasapainottamiseksi. Lapinlahden kunnan talouden tasapainottamissuunnitelma on valmistumassa. Talouden tasapainottamisohjausryhmä on kunnanhallituksen alaisuudessa laatinut esitykset ja selvitykset kunnan talouden tasapainottamiseksi yhteensä noin 3,9 miljoonalla eurolla. Suunnitelmaluonnos vuosille 2024–2026 sisältää muutoksia organisaatioon, palveluverkkoon ja toimintatapoihin. Tasapainottamis-suunnitelmalla haetaan sekä tulonlisäyksiä että menonleikkauksia. Tasapainotussuunnitelmaluonnoksen mukaan henkilöstön vähennystarve on enintään 30 henkilötyövuotta. Talouden tasapainottamissuunnitelma kattaa vuodet 2024–2026, mutta keinojen vaikuttavuus jatkuu näiden vuosien jälkeenkin. Tasapainotussuunnitelma esitetään kunnanhallitukselle ja valtuustolle yhtenä pakettina käsiteltäväksi loka-marraskuussa 2024.

Talouden tasapainottamissuunnitelma pitää sisällään menonleikkauksia yhteensä noin 1 800 000 euroa. Menonleikkausiin on sisällytetty valtuuston jo päättämät Martikkalan ja Paloisten koulujen lakkautukset. Säästöjä haetaan muun muassa tukityöllistämisestä luopumisella, nuorten työpajatoiminnan ulkoistamisella, avustuksia leikkaamalla ja erilaisia sopimuksia päättämällä. Perusopetuksessa linjataan koulujen opettajamäärä suhteessa oppilaisiin ja asetetaan myös oppilasmäärän kynnyksarvot, milloin aloitetaan koulun lakkautus selvitys. Lisäksi varhaiskasvatusta tiivistetään ja kansalaisopiston palveluja karsitaan. Kokonaisuudessaan kunnan omistamien tilojen käyttöä tehostetaan ja tarpeettomista tiloista luovutaan.

Talouden tasapainottamissuunnitelma pitää sisällään tulonlisäyksiä yhteensä noin 2 100 000 euroa. Tulonlisäyksiin on huomioitu valtuuston päättämä veronkorotus vuodelle 2024. Sen lisäksi suunnitelmakaudella on tarve noin 500 000 euron verotulon lisäykselle, joka voi tulla tuuli- tai aurinkovoimakiinteistöverotulolla tai kunnallisveron korotuksella. Lisätuloja haetaan myös muun muassa kunnan tytäryhtiöiden pääomallainan korkojen nostosta.

Lapinlahden kunnan talousarvio vuodelle 2025 valmistellaan tasapainottamissuunnitelman mukaisesti. Vaikka vuoden 2025 talousarviotaami on vielä alijäämäinen lähes 700 000 euroa, on taloussuunnitelma 2025–2027 kokonaisuudessaan tasapainossa ja ylijäämäinen, koska vuodet 2026 ja 2027 ovat ylijäämäisiä.

Valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Valtionosuuden korotus voidaan seuraavina

vuosina jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää alennettuna, jos esitetyt toimenpiteet tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu.

Avustuksen myöntämisen ehtona on myös, että kunta toteuttaa kuntalain 118 §:n mukaisen arviointiryhmän ehdotuksen mukaiset toimenpiteet palveluiden edellytyksen turvaamiseksi. Edellä mainittu ehto koskee niitä kuntia, joihin on asetettu em. lain 118 §:n mukainen arviointiryhmä.

Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen on käytettävissä enintään 10 000 000 euroa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 45 §:n 2 momentin mukaan korotusta on haettava 24.9.2024 klo 16.15 mennessä.

Liitteenä hakemus ja kirje kuntiin harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemisesta.

Esittelijä

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

hakea harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuodelle 2024, ja

valtuuttaa kunnanjohtajan tekemään mahdollisia teknisluonteisia korjauksia hakemukseen.

Päätös

Kunnanhallitus päätti

hakea harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuodelle 2024, ja

valtuutti kunnanjohtajan tekemään mahdollisia teknisluonteisia korjauksia hakemukseen.